

บทที่ 3

ดนตรีกาหลอ

-3.1 ความหมายของคำว่า"กาหลอ"

จากการศึกษาค้นคว้าในเอกสาร ตำราทางวิชาการ พบว่า กาหลอ มีความหมาย 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ในแง่ภาษาศาสตร์ มีความหมายเกี่ยวข้องกับเทพแห่งศิลปะการแสดงและเทพแห่งความตายซึ่งคนในบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเชื่อว่า ในป่าช้ามีเจ้าแห่งป่าช้าคอยรักษาวิญญาณผู้ตายที่เผาหรือฝังในป่าช้าแห่งนั้น ก่อนที่จะเผาหรือฝัง สัปเหร่อต้องทำพิธีบวงสรวงเทพแห่งความตาย สอดคล้องกับที่ สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2524, 5) กล่าวไว้ว่า

นาม กาละ และกาลิ ซึ่งเป็นเทพแห่งศิลปะการแสดงและเทพแห่งความตายนี้ รู้จักกันในแง่ของเทพความตาย ในภาษาไทยว่า พระกาล มักเขียนเป็น พระกาฬ คำนี้มีเสียงสระ อะ หรือ อา อยู่ท้าย เมื่อเป็นสำเนียงภาษามลายูถิ่น จะออกเสียงเป็นสระออ คำ กาละ หรือ กาลา ก็จะเป็น กาหลอ ซึ่งเมื่อเป็นสำเนียงไทยได้ ก็จะเป็น กาหลอ จึงเชื่อแน่ว่า การประโคมดนตรีกาหลอในงานศพของภาคใต้ สื่อสัมพันธ์มาจากคติที่นับถือพระสิวะ หรือพระกาล เป็นเทพแห่งดนตรีและความตายนั่นเอง เพื่อเป็นการบูชาและฝากฝังวิญญาณของผู้ตายต่อเทพเจ้าทั้ง 2 นี้

นอกจากนี้ยังหมายถึงความไพเราะวังเวงของเสียงดนตรีเพราะทำนองเพลงและเนื้อเพลง มีลักษณะเศร้า โหยหวน ทำให้สลดสังเวชใจ ดังที่ ชวน เพชรแก้ว (2524, 9-10) กล่าวไว้ว่า

คำประสมระหว่างคำ "กา" กับ "หลอ" "กา" หมายถึง อีกา ส่วนคำว่า "หลอ" ในภาษาถิ่นใต้ หมายถึง ลิ่นหลุดจากที่เกาะ "กาหลอ" ก็คือ กาลิ่นหลุดจากที่เกาะ ซึ่งเป็นการกล่าวเปรียบเทียบกับให้เห็นว่าดนตรีกาหลอมีความไพเราะวังเวงใจเป็นอย่างยิ่งนั่นเอง

2. ในแง่ดนตรี หมายถึง วงดนตรีประเภทบรรเลงอย่างหนึ่งของภาคใต้ ประกอบด้วยเครื่องดนตรี 3 ชนิด คือ ปี่ฮ้อ 1 บอก กลองทนมี่ 2 หน่วย หน่วยใหญ่ เรียกว่า แม่ทนม หรือทนมแม่

หน่วยเล็ก เรียกว่า ลูกทอน หรือ ทนลูก และฆ้อง มี 1-2 หน่วย นิยมประโคมในงานมงคลและ อวมงคล

3.2 ประวัติความเป็นมาดนตรีกาหลอ

ประวัติความเป็นมาดนตรีกาหลอที่เล่าสืบต่อกันมาในกลุ่มผู้เล่นกาหลอ กล่าวถึงไว้ 2 แนวคิด ดังต่อไปนี้

แนวคิดที่ 1. กาหลอมีความเป็นมาเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา แต่มีการกำเนิด 2 แบบ คือ

1) ในสมัยพุทธกาลซึ่งพระพุทธเจ้าเป็นผู้ให้กำเนิดดนตรีกาหลอเพื่อแห่เสียดำวมหาพรหม ดังที่ ชวน เพชรแก้ว (2524, 11) กล่าวถึงความเป็นมาที่รู้จักกันในกลุ่มผู้เล่นกาหลอไว้ว่า

มีพี่น้องคู่หนึ่งคือมหาพราหมณ์และมหาพรหม วันหนึ่งมหาพรหมผู้น้องได้ถามปัญหาแก่มหาพราหมณ์ผู้พี่เรื่อง "มนุษย์ 3 ราศี" เมื่อมหาพราหมณ์ตอบไม่ได้ก็ใช้เวลา 7 วัน เพื่อหาคำตอบ ถ้าตอบไม่ได้ก็จะกระทำพิธีตัดเศียรของมหาพราหมณ์ แต่ถ้าตอบได้ตัวเองก็ยินยอมให้ตัดเศียรเช่นเดียวกัน มหาพราหมณ์คิดตอบปัญหาอยู่จนกระทั่งเวลาล่วงไป 5 วัน ก็ไม่สามารถตอบได้ จึงหนีเข้าป่า ขณะที่พักนอนอยู่ที่โคนต้นไม้ใหญ่ก็ได้ยินเสียงคุยระหว่างแม่กอินทรีกับลูกนกเกี่ยวกับเรื่องที่มหาพราหมณ์จะตัดเศียรตน ถ้าหากตอบปัญหาไม่ได้ ลูกนกอินทรีได้ถามถึงปัญหาดังกล่าว แม่กนกก็อธิบายหัวข้อปัญหาและคำถามให้ลูกนกฟัง ทำให้มหาพราหมณ์ทราบว่ "มนุษย์ 3 ราศี" นั้นหมายถึงในวันหนึ่ง ๆ มนุษย์จะมีราศีอยู่ที่หน้า หน้าอก และเท้า จึงต้องใช้น้ำล้างหน้าในตอนเช้า ลูบอกในตอนกลางวัน และล้างเท้าในตอนเย็น มหาพราหมณ์จึงเดินทางกลับไปตอบปัญหาของมหาพรหมได้ถูกต้อง และไม่ยอมตัดเศียรของมหาพรหมผู้น้อง แต่มหาพรหมก็ไม่ยอมให้อ้อนวอนให้มหาพราหมณ์ตัดเศียรของตนให้ได้ หลังจากตัดเศียรมหาพรหมแล้ว ธิดาของมหาพรหมได้นำเศียรของบิดาเข้าไปเก็บรักษาไว้ในถ้ำขณะที่ประโคมคุยเศียร และแห่แห่นเพื่อนำไปเก็บรักษาพระพุทธเจ้าได้ให้มีดนตรีบรรเลง 3 อย่าง คือ กาหลอ หนึ่งควน และละคอน (โนรา) การแห่แห่นครั้งนั้นให้ประโคมกาหลอเป็นกระบวนนำ แต่เนื่องจากไม่มีเพลงที่จะบรรเลงประกอบ บรรดาพุทธสาวก ทวยเทพ และพระพุทธเจ้าองค์อื่นๆ จึงช่วยกันประดิษฐ์เพลงต่าง ๆ ขึ้นมาเป็นจำนวน 12 เพลง เพลง 12 เพลงนี้ถือว่าเป็นแม่บทของ

การเล่นกาหลอ การประโคมกาหลอครั้งนี้ พระยาขมเป็นผู้บรรเลงกลองสวรรค์ พระภูมิเป็นผู้บรรเลงฆ้องสวรรค์ ส่วนพระอินทร์เป็นผู้บรรเลงปี่สวรรค์ การประโคมคุ่มเคียว และแห่แห่นครั้งนี้ถือว่าเป็นการประโคมครั้งแรก ต่อมาพระพุทธองค์เห็นว่า เป็นสิ่งที่ดีงาม จึงอนุญาตให้พุทธศาสนิกชนนำไปประโคมแห่ศพ แห่หน้าคในพิธีทางศาสนา และกำหนดให้ยึดถือเป็นประเพณีสืบมา

1.2 พระสาวกคิดประดิษฐ์ขึ้นเพื่อถวายเป็นพุทธบูชาหลังจากที่พระพุทธองค์ปรินิพพานแล้ว ดังที่ ฌรงค์ชัย ปิฎกัรชต์ (2533, 47) กล่าวถึง ตำนานความเป็นมาดนตรีกาหลอไว้ว่า

ในสมัยพุทธกาล ที่วัดแห่งหนึ่งตั้งอยู่ริมน้ำ มีเด็กชุกชน 2 คน ชอบไปเล่นน้ำ ส่งเสียงดังด้วยความคึกคะนอง พระอริการเจ้าวัดพยายามห้ามปรามตักเตือนก็ไม่ประสบผลสำเร็จ จึงนำหลาวไปปักไว้ได้น้ำหวังให้ปักดำเด็กทั้ง 2 แต่ก็แค้นแล้วฉลาด จนกระทั่งวันหนึ่งพระอริการร้อนอยากอาบน้ำ ลืมวินัยสงฆ์จึงเปลื้องจีวร กระโดดลงไปเล่นน้ำ จึงถูกหลาวเสียบเข้าตรงอกพอดีดึงไม่ออก พระลูกวัดจึงไปอัญเชิญพระพุทธเจ้ามาช่วยจึงหลุดออกมา ในโอกาสนี้เองพระพุทธเจ้าจึงทดสอบภูมิความรู้ พระธรรมวินัย และทรงแต่งตั้งพระภิกษุเหล่านั้นตามความสามารถ คือ กาแก้ว การาม กาชาคี กาคิม อีก 2 รูปไม่ปรากฏนาม อีกองค์หนึ่งมาทีหลังสุด จึงได้ชื่อว่า “กาหลอ” เพราะมาเติมให้เต็ม

ภายหลังที่พระพุทธองค์ปรินิพพาน พระเหล่านี้จึงคิดเครื่องดนตรีถวายเป็นพุทธบูชา ท่านกาคิมคิดปี 1 เลา ท่านการาม ท่านกาแก้ว คิดทน ส่วนท่านกาชาคี คิดฆ้อง ท่านกาหลอไม่ได้คิดแต่ทำหน้าที่เผยแพร่วงจตุรภูมิฮอเต้ (ส่วนล่างของปากสุกร) มาเป่าเป็นแม่เพลง 12 เพลง

แนวคิดที่ 2 กาหลอเป็นวงดนตรีของชาวอินเดียเกี่ยวข้องกับศาสนาพราหมณ์ซึ่งเข้ามา 2 ทาง คือ มาเลเซียและนครศรีธรรมราช ก่อนพุทธศตวรรษที่ 13 ชาวมลายูใช้กาหลอประโคมในงานศพเพื่อส่งวิญญาณของผู้ตายไปสักการะเทพเจ้าแห่งความตาย และส่งข่าวการตายแก่ญาติมิตร ดังที่ สุกรี เจริญสุข (2538, 189) กล่าวถึง ความเป็นมากาหลอไว้ว่า

กาหลอเป็นดนตรีที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งดนตรีประโคมในงานศพ เป็นดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีกรรมพื้นเมืองเก่าแก่สืบ

ทอดกันมาช้านาน ตามหลักฐานพบว่าได้รับอิทธิพล จากแขกตามลัทธินินดู ทั้งอินดูที่เข้ามาทางนครศรีธรรมราชและอินดูที่ผ่านมาจากมาเลเซีย ก่อนพุทธศวรรษที่ 13 ชาวมลายูสมัยนั้นใช้กาหลอ ประโคมในงานศพเพื่อส่งวิญญาณของผู้ตาย เพื่อสักการะพระอิศวรซึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งความบันเทิง บูชาพระกาฬซึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งความตาย และยังเป็นการส่งข่าวการตายแก่ญาติมิตรด้วย ต่อมาศาสนาอิสลามเผยแพร่มายังดินแดนสยาม ตามความเชื่อของศาสนาอิสลามนั้นห้ามเก็บศพไว้ค้างคืน เมื่อไม่มีการเก็บศพก็หมายรวมถึงไม่มีการเผาศพและไม่มีการประโคมศพด้วย กาหลอที่ไม่มีโอกาสบรรเลง กาหลอจึงไม่มีหน้าที่สำหรับชาวอิสลาม กาหลอจึงสูญไปจากวัฒนธรรมมลายู สำหรับทางภาคใต้ของไทยก็รับเอาวัฒนธรรมดนตรีกาหลอเข้ามา และยังคงสามารถรักษาไว้จนกระทั่งปัจจุบัน

3.3 บทบาทดนตรีกาหลอ

ดนตรีกาหลอได้รับใช้วิถีชีวิตของคนในสังคมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงบทบาทเพื่อรับใช้สังคมหลายรูปแบบ ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นศึกษาไว้ 2 ข้อ คือ

- 1) บทบาทดนตรีกาหลอในอดีต
- 2) บทบาทดนตรีกาหลอในปัจจุบัน

3.3.1 บทบาทดนตรีกาหลอในอดีต

กาหลอเป็นดนตรีพื้นเมืองประเภทเครื่องประโคมเก่าแก่ของภาคใต้ที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมมลายูมาตั้งแต่ก่อนพุทธศวรรษที่ 13 ชาวมลายูสมัยนั้นใช้กาหลอประโคมในงานศพ โดยเชื่อว่า พระประตาระกาหลา หรือพระกาล (พระอิศวร) เป็นเทพแห่งความบันเทิงและความตาย คู่กับเจ้าแม่กาลี (พระอุมา) ดังนั้นเมื่อมีใครตาย ต้องบวงสรวงบูชาเทพทั้งสองนี้ด้วยการประโคมดนตรีกาหลอบูชา เพื่อน้อมวิญญาณของผู้ตายสักการะบูชาแก่พระอิศวรหรือพระกาลและยังเป็นเครื่องสื่อสารส่งข่าวการตายแก่ญาติมิตรด้วย ต่อมาศาสนาอิสลามเผยแพร่มายังดินแดนมลายู จึงได้รับเอาศาสนาอิสลามเข้าไว้ในแบบแผนการดำเนินชีวิต ตามหลักศาสนาอิสลามห้ามเก็บศพไว้ค้างคืน ดังนั้นจึงเลิกเล่นกาหลอไปด้วยคงเหลืออยู่แต่ในวัฒนธรรมภาคใต้ แต่สำหรับชาวภาคใต้เดิมใช้ดนตรีกาหลอบรรเลง ทั้งในงานมงคลและงานอวมงคลได้แก่ งานบวชนาค งานรดน้ำคนเฒ่าคนแก่ งานสงกรานต์ งานบุญต่าง ๆ และงานศพ

จากการศึกษาบทบาทของดนตรีกาหลอในอดีต โดยการเก็บข้อมูลภาคสนาม ได้มีนักดนตรีกาหลอแต่ละแต่ละท่านได้อธิบายไว้ดังต่อไปนี้

นำ ณ วาโย. (2546, กรกฎาคม 14) อธิบายไว้ว่า “สมัยก่อนการเล่นกาหลอนิยมเล่นกันในงานบวชนาคที่ดึงใจบวชไม่สึก และงานศพของคนที่ยาบ้านนับถือ พวกคนใหญ่ ๆ พระใหญ่ ๆ”

แก้ว ชัยเจริญ. (2546, กรกฎาคม 20) อธิบายไว้ว่า “โบราณเคยเล่นกาหลอเวลาอาบน้ำคนเฒ่าคนแก่ แห่นาค เผ่าซากเผ่าซาก เอาโดกเข้าบัว เล่นเพื่อบูชาครูหมอกาหลอในวันพฤหัสบดี ตรงกับสัปดาห์แรกของเดือน 11 ขึ้น 1 ค่ำ”

ชุมพัน ทองหอม. (2546, สิงหาคม 5) อธิบายไว้ว่า “เวลาเล่นหลอเล่นในบ้านไม่ได้เพราะชาวบ้านข้าง ๆ เขากลัวเสียงปี่กาหลอ ถ้าหัดเล่นต้องหัดในวัด คนแต่ก่อนมักพาหลอไปเล่นในงานศพทั่วไป บางทีก็เล่นหลอในงานเอาโดกเข้าบัว”

จวน อ่อนรัก. (2546, สิงหาคม 20) อธิบายว่า “เป็นที่รู้ของคนทั้งหลายกันว่า กาหลอเขาพาไปเล่นงานตายของคนเฒ่า ๆ พระใหญ่ ๆ”

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าดนตรีกาหลอในอดีตใช้ประกอบบูชาพระกาล ประโคมในงานศพเพื่อน้อมนำวิญญาณของผู้ตายสักการะพระกาล เป็นเครื่องสื่อสารส่งข่าวการตาย ประโคมในงานบวชนาค ประโคมในงานสงกรานต์ ประโคมในงานรดน้ำคนเฒ่าคนแก่ และงานบุญต่าง ๆ

3.3.2 บทบาทดนตรีกาหลอในปัจจุบัน

ในปัจจุบันดนตรีกาหลอมีบทบาทในสังคมน้อยมากสังเกตได้จากจำนวนครั้งที่ไปประโคมดนตรีในแต่ละปี โอกาสที่ประโคมดนตรีส่วนใหญ่เป็นงานศพ จากการเก็บข้อมูลภาคสนามจากนักวิชาการ และนักดนตรีกาหลอได้อธิบายไว้ดังนี้

ภู ชัยสวัสดิ์. (2546, กรกฎาคม 20) อธิบายไว้ว่า “แต่ก่อนเคยเห็นคนเฒ่าคนแก่ที่เล่นกาหลอ เอากาหลอไปเล่นในงานศพ แล้วก็ตอนเอาโคกเข้าบัว แต่ตอนนี้เล่นเฉพาะงานศพอย่างเดียว”

เจียน สาสุธรรม. (2546, กันยายน 11) อธิบายไว้ว่า “การเล่นกาหลอสมัยนี้มักเล่นในงานศพเท่านั้น และเล่นเพื่อบูชาครุหมอกาหลอทุกปี ในวันพฤหัสบดี สัปดาห์แรกของเดือน 11 ขึ้น 1 ค่ำ”

ควน ทวนยก. (2546, ตุลาคม 22) อธิบายว่า “กาหลอเวลานี้เล่นเฉพาะในงานศพอย่างเดียวไม่เคยเห็นเล่นงานอื่น ๆ”

ธรรมนิศย์ นิคมรัตน์ (2546, ตุลาคม 22) อธิบายว่า “กาหลอมักเล่นเฉพาะในงานศพ ตอนนี้อยู่แม้แต่งานศพไม่ค่อยเห็นแล้ว”

แจ้ แก้วอิทธิฤทธิ์ (2546, สิงหาคม 5) อธิบายว่า “สมัยนี้เล่นหลอเผ่าซากสักคืนหรือ 2 คืนก่อนเผ่าซาก บางทีเล่นตอนเผ่าซากในเปรว”

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า คนตริกาหลอในปัจจุบันใช้ประโคมในงานศพ และไหว้ครุหมอกาหลอประจำปี

จากผลของการศึกษาบทบาทของคนตริกาหลอสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทในอดีต

คนตริกาหลอในอดีตใช้ประโคมบูชาพระกาล ประโคมในงานศพเพื่อน้อมนำวิญญาณของผู้ตายสักการะพระกาล เป็นเครื่องสื่อสารส่งข่าวการตาย ประโคมในงานบวชนาค ประโคมในงานสงกรานต์ ประโคมในงานรดน้ำคนเฒ่าคนแก่ และงานบุญต่าง ๆ

2. บทบาทในปัจจุบัน

คนตริกาหลอในปัจจุบันใช้ประโคมในงานศพ และไหว้ครุหมอกาหลอ

3.4 โครงสร้างทางกายภาพของเครื่องดนตรีกาหลอ

เครื่องดนตรีกาหลอทั้ง 3 ชนิดที่นำไปใช้ประกอบ แต่ละคณะมีโครงสร้าง ขนาด และวัสดุที่นำมาสร้างเครื่องดนตรีมีความแตกต่างกัน มีลักษณะเฉพาะของคณะนั้น ๆ แต่ละคณะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.4.1 คณะกาหลอโละยาว

เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบคณะกาหลอโละยาวเพียง 3 อย่าง คือ ปี่ฮ้อ 1 บอ กลองทน 2 หน่วย และฆ้อง 1 หน่วย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปี่ฮ้อ ทำด้วยไม้ขนุน เมื่อวัดความยาวจากปากปี่ถึงปากลำโพงปี่มีความยาว 43 เซนติเมตร ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

1.1 ลำโพงปี่ ทำด้วยไม้ ลักษณะปากบานคล้ายลำโพง มีความยาว 12 เซนติเมตร ปากลำโพงปี่ฮ้อมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 10.5 เซนติเมตร และบริเวณลำโพงปี่ฮ้อพันด้วยด้ายดิบสีขาว

1.2 บอ ปี่ มีความยาว 30 เซนติเมตร มีรูปปิด-เปิดเสียง 2 ด้าน คือ ด้านบนมี 7 รู ด้านล่างมี 1 รู บริเวณบอ ปี่มีปลอกเงินคาดเป็นระยะ ๆ อยู่ระหว่างรูปปิด-เปิด

1.3 พวดปี่ มีด้วยกัน 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ทำด้วยเหล็กเป็นทรงกลมเล็ก และส่วนที่ 2 ทำด้วยใบตาลแห้ง มีทั้งหมด 4 กลีบ ข้างละ 2 กลีบ ใช้ 2 ส่วนมามัดรวมกัน มีความยาว 4.5 เซนติเมตร

1.4 แฉงปี่ มีลักษณะกลมเท่ากับรูปปาก ทำด้วยเปลือกหอยมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 4 เซนติเมตร

2. กลองทนและไม้ค้อน

กลองทนเป็นกลอง 2 หน้า หุ่นกลองทำด้วยไม้ขนุนทอง หน้ากลองหุ้มด้วยหนังวัว สายโยงแรงเสียงกลองทนทำด้วยด้ายเอ็นสีขาว กลองทนมี 2 หน่วย กลองทนหน่วยใหญ่ เรียกว่า แม่ทน หรือทนมแม่ กลองทนหน่วยเล็กเรียกว่า ลูกทน หรือทนลูก

2.1 แม่ทน มีความยาว 58 เซนติเมตร หน้าใหญ่มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 24.5 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 83 เซนติเมตร ท้ายทนมมีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 22.5 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 68 เซนติเมตร

2.2 ลูกทอน มีความยาว 58 เซนติเมตร หน้าใหญ่มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 22.5 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 77 เซนติเมตร ท้ายทอนมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 21 เซนติเมตร มีเส้นรอบวง 63 เซนติเมตร

2.3 ไม้ค้อน มีลักษณะคล้ายตัว V ทำด้วยเขาควาย มีความยาว 20 เซนติเมตร

3 ฆ้อง ทำด้วยเหล็ก มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 48 เซนติเมตร ไม้ตีฆ้องมีความยาว 22 เซนติเมตร

3.4.2. คณะกาลหอนายนำ ณ วาโย

เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบดนตรีกาลหอนมี 3 อย่าง คือ ปี่ฮ้อ 1 บอก ทน 2 หน่วย และฆ้อง 1 หน่วย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปี่ ทำด้วยไม้ขนุน วัดความยาวจากปากปี่ถึงปากลำโพงปี่ มีความยาว 44 เซนติเมตร ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

1.1 ลำโพงปี่ ทำด้วยไม้ มีลักษณะปากบานคล้ายลำโพง ปากลำโพงมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 9.5 เซนติเมตร และบริเวณลำโพงปี่ฮ้อพันด้วยด้ายดิบสีขาว

1.2 บอปปี่ มีความยาว 28.5 เซนติเมตร มีรูปค-เปิดเสียง 2 ด้าน คือ ด้านบน มี 7 รู ด้านล่างมี 1 รู บริเวณบอปปี่มีปลอกเงินคาดเป็นระยะ ๆ อยู่ระหว่างรูปค-เปิด

1.3 พวดปี่ มีด้วยกัน 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ทำด้วยเหล็กเป็นทรงกลมเล็ก และส่วนที่ 2 ทำด้วยใบตาลแห้ง มีทั้งหมด 4 กลีบ ข้างละ 2 กลีบ ใช้ 2 ส่วนมามัดรวมกันมีความยาว 5.5 เซนติเมตร

1.4 แฉงปี่ มีลักษณะกลมเท่ากับรูปปาก ทำด้วยพลาสติก มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 4.5 เซนติเมตร

2. กลองทอนและไม้ค้อน

กลองทอนเป็นกลอง 2 หน้า หุ่นกลองทำด้วยไม้ขนุน หน้ากลองหุ้มด้วยหนังลูกวัว สายโยงเร่งเสียงกลองทอนทำด้วยหวายเล็ก กลองทอนมี 2 หน่วย กลองทอนหน่วยใหญ่ เรียกว่า แม่ทอน หรือทอนแม่ กลองทอนหน่วยเล็ก เรียกว่า ลูกทอน หรือทอนลูก

2.1 แม่ทอน มีความยาว 58 เซนติเมตร หน้าใหญ่มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 23.5 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 83 เซนติเมตร ท้ายทอนมีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 22 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 68 เซนติเมตร

2.2 ลูกทอน มีความยาว 58 เซนติเมตร หน้าใหญ่มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 22.5 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 77 เซนติเมตร ท้ายทอนมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 17.5 เซนติเมตร มีเส้นรอบวง 65.5 เซนติเมตร

2.3 ไม้ค้อน มีลักษณะคล้ายตัว V ทำด้วยเขาควาง มีความยาว 20 เซนติเมตร

3. ฆ้อง ทำด้วยเหล็ก มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 48 เซนติเมตร ไม้ตีฆ้องมีลักษณะยาว 22 เซนติเมตร

3.4.3 คณะกาหลอนายเจียน สาธุธรรม

เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบดนตรีกาหลอนมี 3 อย่าง คือ ปี่ฮ้อ 1 บอ ก ทน 2 หน่วย และฆ้อง 1 หน่วย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปี่ฮ้อ ทำด้วยไม้มะม่วงป่า ความยาวจากปากปี่ถึงปากลำโพงปี่มีความยาว 43.5 เซนติเมตร ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

1.1 ลำโพงปี่ ทำด้วยไม้ มีลักษณะปากบานคล้ายลำโพง ปากลำโพงปี่ฮ้อมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 6 เซนติเมตร ยาว 12 เซนติเมตร และบริเวณ ลำโพงปี่ฮ้อพันด้วยด้ายดิบสีขาว

1.2 บอ ก ปี่ มีความยาว 28.5 เซนติเมตร มีรูปค-เปิดเสียง 2 ด้าน คือ ด้านบน มี 7 รู ด้านล่างมี 1 รู

1.3 พวคปี่ มีด้วยกัน 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ทำด้วยเหล็กเป็นทรงกลมเล็ก และส่วนที่ 2 ทำด้วยใบตาลแห้งมีทั้งหมด 4 กลีบ ข้างละ 2 กลีบ ใช้ 2 ส่วนมามัดรวมกัน มีความยาว 5 เซนติเมตร

1.4 แฉงปี่ มีลักษณะกลมเท่ากับรูปปากทำด้วยเปลือกหอยมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 3.5 เซนติเมตร

2. กลองทอนและไม้ค้อน

กลองทอนเป็นกลอง 2 หน้า หุ่นกลองทำด้วยไม้ขนุน หน้ากลองหุ้มด้วยหนังวัว สายโยงเร่งเสียงกลองทอนทำด้วยเชือกไนลอน กลองทอนมี 2 หน่วย กลองทอนหน่วยใหญ่ เรียกว่า แม่ทอน หรือทอนแม่ กลองทอนหน่วยเล็ก เรียกว่า ลูกทอน หรือทอนลูก

2.1 แม่ทนมมีความยาว 58.3 เซนติเมตร หน้าใหญ่มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 24 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 80 เซนติเมตร ท้ายทนมมีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 22.6 เซนติเมตร มีเส้น รอบวงยาว 73.5 เซนติเมตร

2.2 ลูกทนมมีความยาว 56 เซนติเมตร หน้าใหญ่มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 23.5 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 78.6 เซนติเมตร ท้ายทนมมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 20.3 เซนติเมตร มีเส้น รอบวง 68.5 เซนติเมตร

2.3 ไม้ค้อน มีลักษณะคล้ายตัว V ทำด้วยเขาควาย มีความยาว 20 เซนติเมตร

3. ช้อง ทำด้วยเหล็ก มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 48.3 เซนติเมตร ไม้ตีฆ้องมีความยาว 20.5 เซนติเมตร

3.4.4 คณะกาลอนายชุมพวน ทองหอม

เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบดนตรีกาลอนมี 3 อย่าง คือ ปี่ซ้อ 1 บอ ก ทน 2 หน่วย และฆ้อง 1 หน่วย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปี่ซ้อ ทำด้วยเขาควายดำ จากปากปี่ถึงปากลำโพงปี่มีความยาว 38 เซนติเมตร มี ส่วนประกอบ 4 ส่วน ดังนี้

1.1 ลำโพงปี่ ทำด้วยไม้ขนุน ลักษณะปากบานคล้ายลำโพงมีความยาว 10 เซนติเมตร ปากลำโพงปี่มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 7 เซนติเมตร และบริเวณลำโพงปี่พันด้วยด้ายดิบสีขาว

1.2 บอ ก ปี่ มีความยาว 25.3 เซนติเมตร มีรูปค-เปิดเสียง 2 ด้าน คือด้านบนมี 7 รู ด้านล่างมี 1 รู บอ ก ปี่มีปลอกทำด้วยเงินคาดเป็นระยะ ๆ ระหว่างรูปค-เปิด

1.3 พวดปี่ซ้อ มีด้วยกัน 2 ส่วน คือส่วนที่ 1 ทำด้วยเหล็กเป็นทรงกลมเล็ก และส่วนที่ 2 ทำด้วยใบตาลแห้งมีทั้งหมด 4 กลีบ ข้างละ 2 กลีบ ใช้ 2 ส่วน มามัดรวมกันมีความยาว 6 เซนติเมตร

1.4 แฉงปี่ มีลักษณะกลมเท่ากับรูปปากทำด้วยทองเหลือง มี เส้นผ่าศูนย์กลาง 5 เซนติเมตร

2. กลองทน และไม้ค้อน

กลองทนเป็นกลอง 2 หน้า หุ่นกลองทำด้วยไม้ขนุน หน้ากลองหุ้มด้วยหนังวัว สายโยงเร่งเสียงกลองทนทำด้วยหวายผ่าซีก กลองทนมี 2 หน่วย กลองทนหน่วยใหญ่ เรียกว่า แม่ทน หรือทนแม่ กลองทนหน่วยเล็ก เรียกว่า ลูกทน หรือทนลูก

2.1 แม่ทอน มีความยาว 61 เซนติเมตร หน้าใหญ่ มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 31.7 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 87 เซนติเมตร ท้ายทอนมีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 25 เซนติเมตร มีเส้นรอบวง ยาว 75 เซนติเมตร

2.2 ลูกทอน มีความยาว 61 เซนติเมตร หน้าใหญ่ มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 26.6 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 82 เซนติเมตร ท้ายทอนมีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 21 เซนติเมตร มีเส้นรอบวง 69 เซนติเมตร

2.3 ไม้ค้อน มีลักษณะคล้ายตัว V ทำด้วยไม้ มีความยาว 20 เซนติเมตร

3. ฆ้อง ทำด้วยเหล็ก มีจำนวน 1 หน่วย หน่วยใหญ่มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 48.5 เซนติเมตร ไม้ตีฆ้องมีความยาว 22.8 เซนติเมตร

3.4.5 คณะกาหลอตาหลวงคอง

เครื่องดนตรีที่ใช้ประโคมดนตรีกาหลอเพียง 3 อย่าง คือ ปี่ฮ้อ 1 บอก ทน 2 หน่วย และ ฆ้อง 1 หน่วย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปี่ฮ้อ ทำด้วยไม้ขนุน ความยาวจากปากปีถึงปากลำโพงปีมีความยาว 43 เซนติเมตร ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

1.1 ลำโพงปีฮ้อ ทำด้วยไม้ทองหลวง ลักษณะปากบานคล้ายลำโพงมีความยาว 10 เซนติเมตร ปากลำโพงปีฮ้อมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 9.5 เซนติเมตร และบริเวณลำโพงปีฮ้อ พันด้วยด้ายดิบสีขาว

1.2 บอปี มีความยาว 25.5 เซนติเมตร มีรูปค-เปิดเสียงอยู่ 2 ด้าน คือด้านบนมี 7 รู และด้านล่างมี 1 รู

1.3 พวดปี มี 2 ส่วน คือส่วนที่ 1 ทำด้วยเหล็กเป็นทรงกลมเล็กและส่วนที่ 2 ทำด้วยใบตาลแห้งมีทั้งหมด 6 กลีบ ข้างละ 3 กลีบ ใช้ 2 ส่วน มามัดรวมกันรวมกันมีความยาว 5 เซนติเมตร

2. กลองทนและไม้ค้อน

กลองทนเป็นกลอง 2 หน้า หุ่นกลองทำด้วยไม้ขนุน หน้ากลองหุ้มด้วยหนังวัว สายโยงเร่งเสียงกลองทนทำด้วยด้ายเอ็นสีขาว กลองทนมี 2 หน่วย กลองทนหน่วยใหญ่ เรียกว่า แม่ทอน หรือแม่ทอน กลองทนหน่วยเล็ก เรียกว่า ลูกทอน หรือทอนลูก

2.1 แม่ทอน มีความยาว 57 เซนติเมตร หน้าใหญ่มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 23 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 81.4 เซนติเมตร ท้ายทอนมีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 21 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 66 เซนติเมตร

2.2 ลูกทอน มีความยาว 55 เซนติเมตร หน้าใหญ่มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 22 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 77 เซนติเมตร ท้ายทอนมีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 20 เซนติเมตร มีเส้นรอบวงยาว 67 เซนติเมตร

2.3 ไม้ค้อน มีลักษณะคล้ายตัว V ทำด้วยไม้ มีความยาว 22 เซนติเมตร

3. ฆ้อง ทำด้วยเหล็ก มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 45 เซนติเมตร ไม้ตีฆ้องมีความยาว 20 เซนติเมตร

จากการศึกษาโครงสร้างของเครื่องดนตรีในวงดนตรีกาหลอพบว่าเครื่องดนตรี 3 ชนิด คือ ปี่ฮ้อ ทน และฆ้อง มีโครงสร้างทางกายภาพ คือ

1. ปี่ฮ้อ ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ บอกปี่ ทำด้วยไม้ขนุน ไม้มะม่วงป่า หรือเขาควายคำมีรูเปิด-ปิด 8 รู ยาว 28.5-43.5 เซนติเมตร ลำโพงปี่ ทำด้วยไม้ขนุน หรือไม้ทองหลาง ยาว 10 - 12 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 6-10.5 เซนติเมตร บอกปี่ พวดปี่ วัสดุท่อทำด้วยเหล็ก วัสดุลิ้นทำด้วยใบตาล มีจำนวนลิ้น 4-6 กีบ และแฉ่งปี่ ทำด้วยเปลือกหอย พลาสติก ทองเหลือง หรือผ้า

2. กลองทน กลองทนมี 2 หน่วย คือ แม่ทอน มีความยาว 57-61 เซนติเมตร หน้าใหญ่ เส้นผ่าศูนย์กลาง 23-31.7 เซนติเมตร เส้นรอบวง 80-87 เซนติเมตร ท้ายทอน เส้นผ่าศูนย์กลาง 21-25 เซนติเมตร ลูกทอน มีความยาว 55-61 เซนติเมตร หน้าใหญ่ เส้นผ่าศูนย์กลาง 22-26.6 เซนติเมตร เส้นรอบวง 77-82 เซนติเมตร ท้ายทอน เส้นผ่าศูนย์กลาง 17.5-21 เซนติเมตร เส้นรอบวง 63-69 เซนติเมตร วัสดุหุ้มกลองทำด้วยไม้ขนุนทอง หรือไม้ขนุน และวัสดุหุ้มกลองทำด้วยหนังลูกวัว หรือหนังวัว

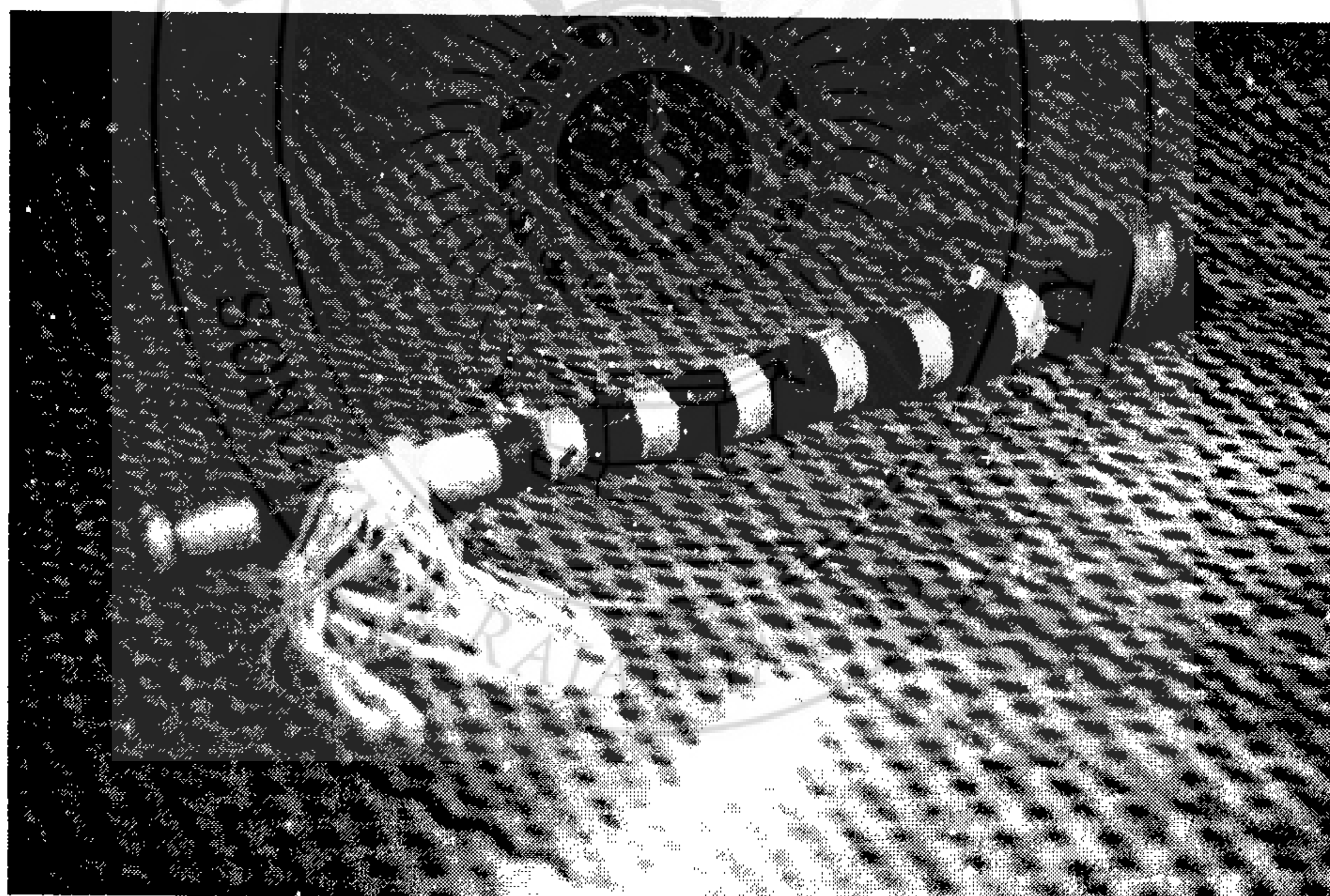
3. ฆ้อง มี 1 หน่วย มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 45-48.5 เซนติเมตรทำด้วยเหล็ก

ทั้งนี้มีตารางเปรียบเทียบดังตารางที่ 1 ถึง 5 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงโครงสร้างทางกายภาพของบอกรีและลำโพงปี

ชื่อคณะ	บอกรี			ลำโพงปี		
	วัสดุ	รูเปิด-ปิด	ยาว/ซม.	วัสดุ	เส้นผ่าศูนย์กลาง/ซม.	ยาว/ซม.
โต๊ะยาว	ไม้ขนุน	8	30	ไม้ขนุน	10.5	12
นายนำ ณาโย	ไม้ขนุน	8	28.5	ไม้ขนุน	9.5	12
นายเจียน สาสุธรรม	ไม้มะม่วงป่า	8	43.5	ไม้ขนุน	6	12
นายชุมพันธ์ ทองหอม	เขาควยดำ	8	38	ไม้ขนุน	7	10
คาหลวงคง	ไม้ขนุน	8	43	ไม้ ทองกลาง	9.5	10

ภาพที่ 1 แสดงลักษณะบอกรี

ภาพที่ 2 แสดงลักษณะลำโพงปี

ตารางที่ 2 แสดงโครงสร้างทางกายภาพของพวดปีและแฉงปี

ชื่อคณะ	พวดปี				แฉงปี	
	วัสดุท่อ	วัสดุลิ้น	จำนวนลิ้น	ยาว/ซม.	วัสดุ	เส้นผ่าศูนย์กลาง/ซม.
โล๊ะยาว	เหล็ก	ใบตาล	4 กลีบ	4.5	เปลือกหอย	4
นายนำ ณาโย	เหล็ก	ใบตาล	4 กลีบ	5.5	พลาสติก	4.5
นายเจียน สาธุธรรม	เหล็ก	ใบตาล	4 กลีบ	5	เปลือกหอย	3.5
นายชุมพันธ์ ทองหอม	เหล็ก	ใบตาล	4 กลีบ	6	ทองเหลือง	5
ตาหลวงคง	เหล็ก	ใบตาล	6 กลีบ	5	ผ้า	--

ภาพที่ 3 แสดงลักษณะของพวดีย์และแหงปี

ภาพที่ 4 แสดงลักษณะของปี่ฮ้อ

ตารางที่ 3 แสดงโครงสร้างทางกายภาพของแม่ทน

ชื่อคณะ	วัสดุ หุ้มกลอง	ยาว/ ซม.	หน้าใหญ่		ท้ายทน		วัสดุหุ้ม กลอง
			เส้นผ่าศูนย์กลาง/ ซม.	เส้นรอบ วง/ซม.	เส้นผ่าศูนย์กลาง/ ซม.	เส้นรอบ วง/ซม.	
โล๊ะยาว	ไม้ขนุนทอง	58	24.5	83	22.5	68	หนังลูกวัว
นายนำ ณาโย	ไม้ขนุน	58	23.5	83	22	68	หนังลูกวัว
นายเจียน สาสุธรรม	ไม้ขนุน	58.3	24	80	22.6	73.5	หนังวัว
นายชุมพันธ์ ทองหอม	ไม้ขนุน	61	31.7	87	25	75	หนังวัว
ตาหลวงคง	ไม้ขนุน	57	23	81.4	21	66	หนังวัว

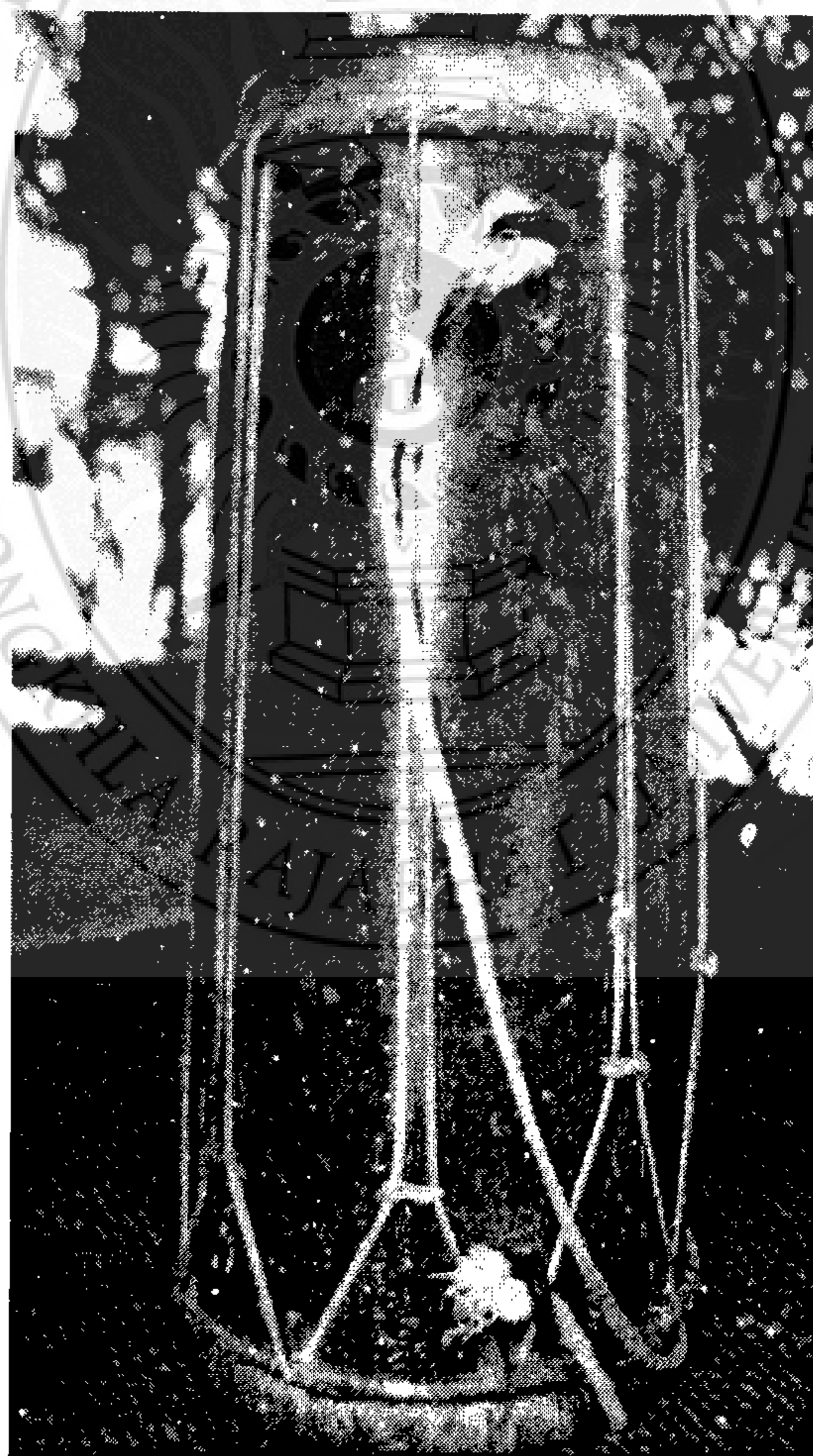

ภาพที่ 5 แสดงลักษณะของแม่ทน

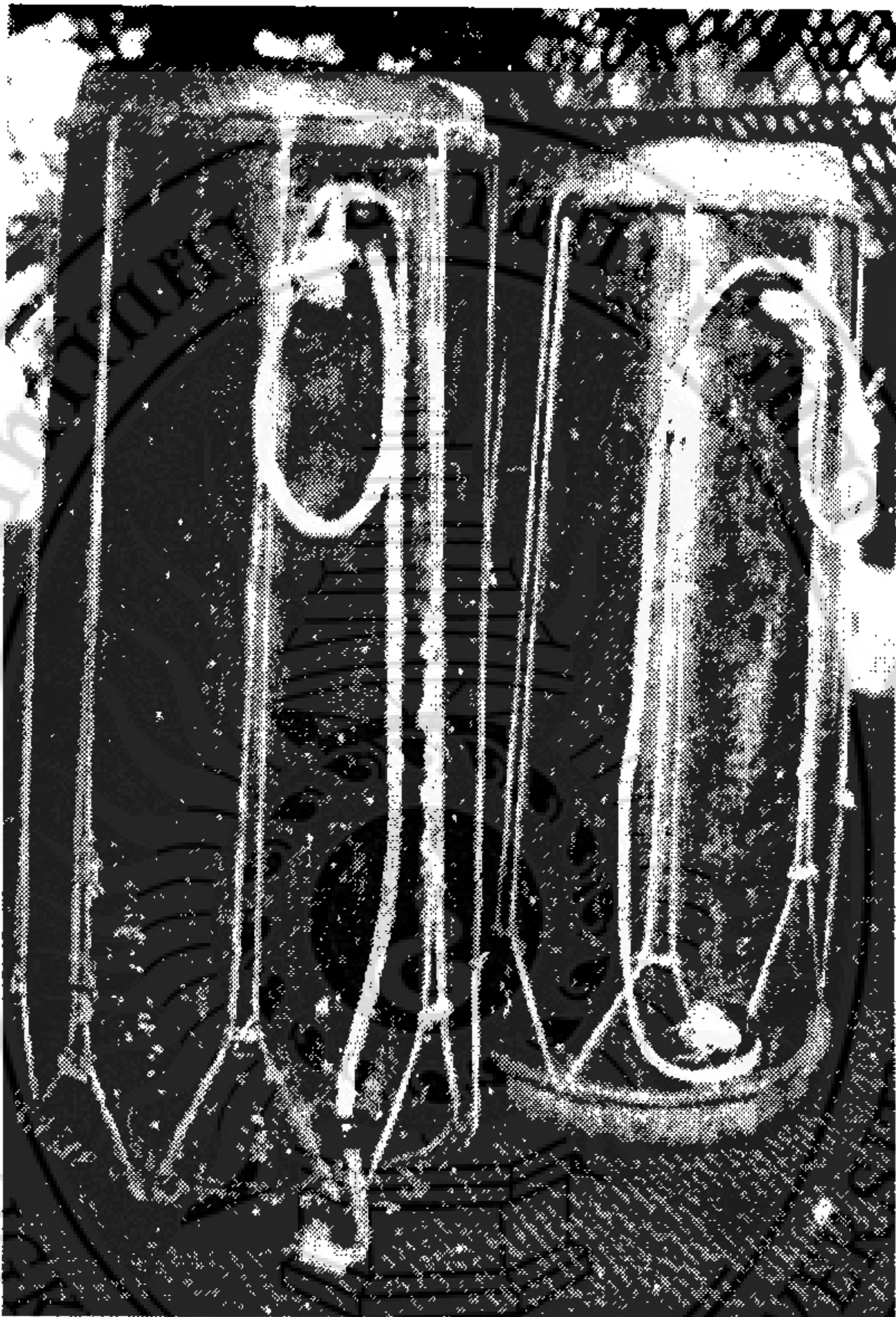
ตารางที่ 4 แสดงโครงสร้างทางกายภาพของลูกทอน

ชื่อคณะ	วัสดุ หุ้มกลอง	ยาว/ ซม.	หน้าใหญ่		ท้ายทอน		วัสดุหุ้ม กลอง
			เส้นผ่าศูนย์กลาง/ ซม.	เส้นรอบ วง/ซม.	เส้นผ่าศูนย์กลาง/ ซม.	เส้นรอบ วง/ซม.	
โล๊ะยาว	ไม้ขนุนทอง	58	22.5	77	21	63	หนังลูกวัว
นายนำ ณาโย	ไม้ขนุน	58	22.5	77	17.5	65.5	หนังลูกวัว
นายเจียน สาสุธรรม	ไม้ขนุน	56	23.5	78.6	20.3	68.5	หนังวัว
นายชุมพันธ์ ทองหอม	ไม้ขนุน	61	26.6	82	21	69	หนังวัว
ตาหลวงคง	ไม้ขนุน	55	22	77	20	67	หนังวัว

ภาพที่ 6 แสดงลักษณะของลูกทอน

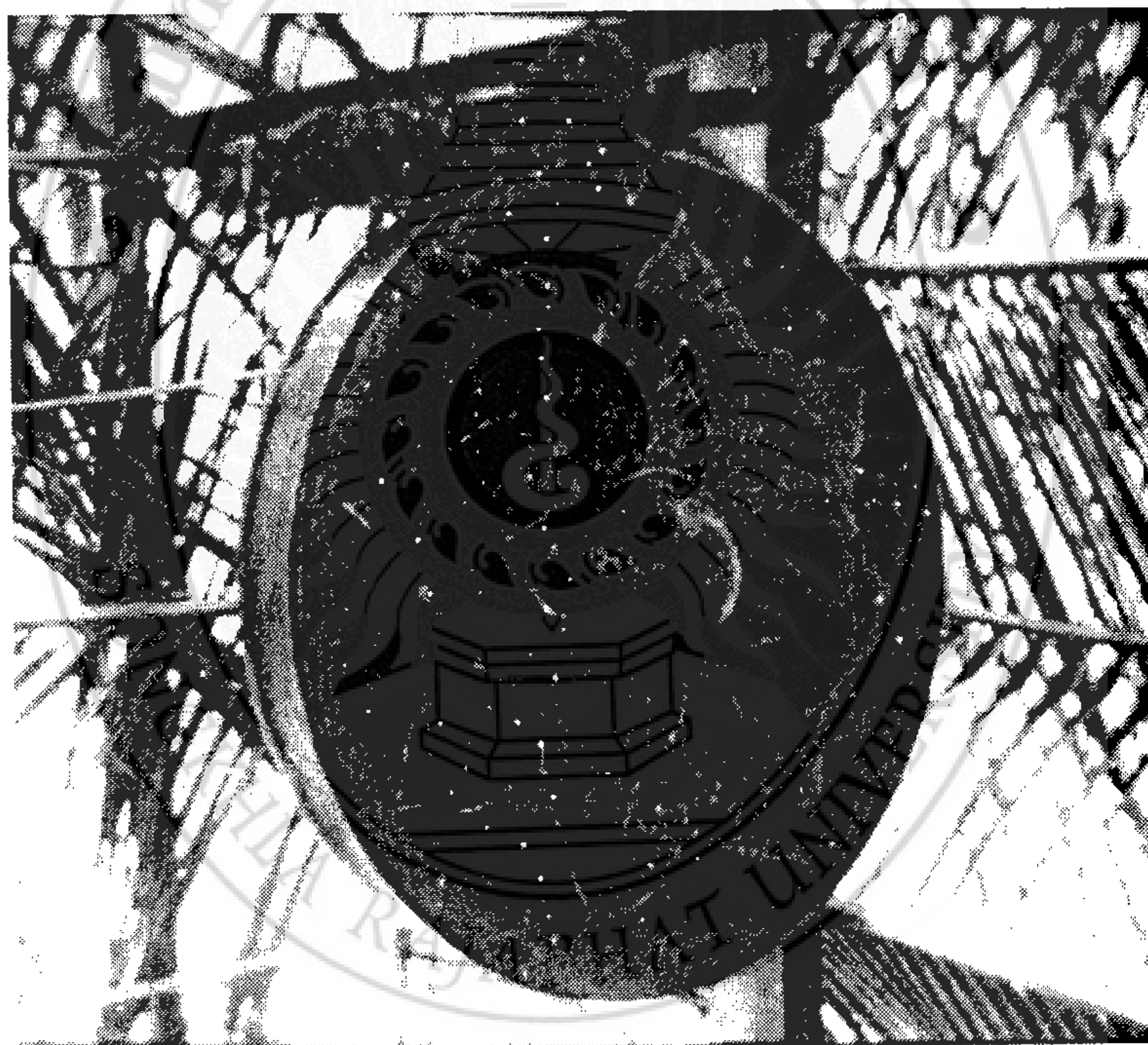

ภาพที่ 7 แสดงเปรียบเทียบแม่ทนต์กับลูกทนต์

ตารางที่ 5 แสดงโครงสร้างทางกายภาพของห้อง

ชื่อคณะ	วัสดุ	เส้นผ่าศูนย์กลาง/ซม.	จำนวน
โล๊ะยาว	เหล็ก	48	1
นายนำ ณาโย	เหล็ก	48	1
นายเจียน สาสุธรรม	เหล็ก	48.3	1
นายชุมพันธ์ ทองหอม	เหล็ก	48.5	2
ตาหลวงคง	เหล็ก	45	1

ภาพที่ 8 แสดงลักษณะของห้อง

3.5 เสียงกลองทน

การตีกลองทนเพื่อให้เกิดเสียงต่าง ๆ ตามที่ต้องการนั้น ต้องวางมือ ไม้ค้อน และนิ้วมือ สัมผัสหน้ากลองอย่างถูกต้อง พร้อมทั้งการขึ้นหน้ากลองให้อยู่ในสภาพที่ไม่ตึง หรือหย่อนเกินไป เสียงกลองทนสามารถทำได้หลายเสียง ขึ้นอยู่กับวิธีการตี การบังคับไม้ค้อน การบังคับมือ และ ปลายนิ้วให้สัมผัสหน้ากลองด้วยรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งเสียงกลองทนแต่ละคณะมี ลักษณะของเสียง และวิธีการเกิดเสียงดังต่อไปนี้

3.5.1 เสียงกลองทน คณะกาหลอโล๊ะยาว

คณะกาหลอมีเสียงกลองทนใช้ประ โคมทั้งหมด 6 เสียง แบ่งได้ 3 กลุ่มเสียง ดังต่อไปนี้

- 1) กลุ่มเสียงกลองทนที่เกิดจากใช้มือขวาตีหน้าใหญ่ มี 2 เสียง ดังนี้
  - เสียง “ทัง” ใช้ไม้ค้อนตีตรงกลางหน้าใหญ่ เมื่อไม้ค้อนสัมผัส หน้ากลองต้องยกไม้ค้อนออกจากหน้าใหญ่เพื่อให้เสียงกังวาน
  - เสียง “ตืด” ใช้มือตีโดยให้ลักษณะของนิ้วรวมสัมผัสตำแหน่งตรงกลาง หน้าใหญ่ เมื่อตีลงบนหน้าใหญ่ต้องกดนิ้วรวมแนบกับหน้ากลองทนเพื่อเป็นการห้ามเสียงไม่ให้ เสียงกังวาน
- 2) กลุ่มเสียงกลองทนที่เกิดจากการใช้มือซ้ายตีท้ายทน มี 3 เสียง ดังนี้
  - เสียง “ฉัม” ใช้มือตีโดยให้ลักษณะของนิ้วรวมสัมผัสตรงกลาง หน้ากลอง และยกมือออกเพื่อให้เสียงกังวาน พร้อมกับใช้ปลายนิ้วรวมมือขวาอุดหน้าใหญ่
  - เสียง “ตัง” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตรงกลางหน้ากลอง และกด นิ้วรวมแนบกับหน้ากลองทนเพื่อเป็นการห้ามเสียงไม่ให้กังวาน
  - เสียง “ฉับ” ใช้มือตีโดยให้ปลายนิ้วทั้ง 4 สัมผัสหน้ากลองทนตรง ตำแหน่งใกล้ขอบกลอง ใช้ปลายนิ้วรวมมือขวาสัมผัสตรงหน้ากลองตรงตำแหน่งใกล้ขอบกลอง หน้าใหญ่
- 3) กลุ่มเสียงกลองทนที่เกิดจากตีท้ายทนกับหน้าใหญ่พร้อมกัน มี 1 เสียง ดังนี้
  - เสียง “พริบ” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมของมือซ้ายและมือขวาสัมผัส หน้ากลองทนพร้อมกันโดยให้กดนิ้วรวมทั้ง 2 มือแนบกับหน้ากลองทน

3.5.2 เสียงกลองทน คณะกาหลอนายนำ ณ วาโย

คณะกาหลอนมีเสียงกลองทนใช้ประ โคมทั้งหมด 6 เสียง แบ่งได้ 3 กลุ่มเสียง ดังต่อไปนี้

1) กลุ่มเสียงกลองที่เกิดจากใช้มือขวาตีหน้าใหญ่ มี 2 เสียง ดังนี้

- เสียง “ทัง” ใช้ไม้ค้อนตีตรงกลางหน้าใหญ่ เมื่อไม้ค้อนสัมผัสหน้ากลองต้องยกไม้ค้อนออกจากหน้าใหญ่เพื่อให้เสียงกังวาน
- เสียง “ดีด” ใช้มือตีโดยให้ลักษณะของนิ้วรวมสัมผัสตำแหน่งตรงกลางหน้าใหญ่ เมื่อตีลงบนหน้าใหญ่ต้องกดนิ้วรวมแนบกับหน้ากลองทนเพื่อห้ามเสียงไม่ให้เสียงกังวาน

2) กลุ่มเสียงกลองที่เกิดจากตีท้ายทน มี 3 เสียง ดังนี้

- เสียง “ฉัม” ใช้มือตีโดยให้ลักษณะของนิ้วรวมสัมผัสหน้ากลองทนและยกมือออกเพื่อให้เสียงกังวาน พร้อมกับใช้ปลายนิ้วรวมมือขวาสัมผัสหน้าใหญ่
- เสียง “ตั้ง” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตรงกลางหน้ากลอง และกดนิ้วมือทั้ง 4 แนบกับหน้ากลองทนเพื่อห้ามเสียงไม่ให้เสียงกังวาน
- เสียง “ฉับ” ใช้มือตีโดยให้ปลายนิ้วทั้ง 4 สัมผัสหน้ากลองทนตรงตำแหน่งใกล้ขอบกลอง

3) กลุ่มเสียงกลองที่เกิดจากตีท้ายทนกับหน้าใหญ่พร้อมกัน มี 1 เสียง ดังนี้

- เสียง “พริบ” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมของมือซ้ายและมือขวาสัมผัสหน้ากลองทนพร้อมกัน โดยให้กดนิ้วรวมทั้ง 2 มือ แนบกับหน้ากลองทน

3.5.3 เสียงกลองทน คณะนายเจียน สาธุธรรม

คณะกาหลอนมีเสียงกลองทนใช้ตีประ โคมทั้งหมด 4 เสียง แบ่งได้ 2 กลุ่มเสียง ดังต่อไปนี้

1) กลุ่มเสียงกลองที่เกิดจากใช้มือขวาตีหน้าใหญ่ มี 3 เสียง ดังนี้

- เสียง “ทัง” ใช้ไม้ค้อนตีตรงกลางหน้าใหญ่เมื่อไม้ค้อนสัมผัสหน้ากลองต้องยกไม้ค้อนออกจากหน้าใหญ่เพื่อให้เสียงกังวาน
- เสียง “ผัด” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตรงกลางหน้ากลองและกดนิ้วรวมแนบกับหน้ากลองทนเพื่อห้ามเสียงไม่ให้กังวาน
- เสียง “แก๊ก” ใช้ไม้ค้อนตีตรงหน้ากลอง

2) กลุ่มเสียงกลองที่เกิดจากตีท้ายทนมี่ 1 เสียง ดังนี้

- เสียง “ฉับ” ใช้มือตีโดยให้ปลายนิ้วรวมสัมผัสหน้ากลองตรงตำแหน่งใกล้ขอบกลอง

3.5.4 เสียงกลองทนมคณะนายชุมพวน ทองหอม

คณะกาหลอมี่เสียงกลองทนมใช้ประโคมทั้งหมด 15 เสียง แบ่งได้ 2 กลุ่มเสียง ดังต่อไปนี้

1) กลุ่มเสียงกลองที่เกิดจากการใช้มือขวาตีหน้าใหญ่มี 8 เสียง ดังนี้

- เสียง “ตึง” ใช้ไม้ค้อนตีตรงกลางหน้าใหญ่ เมื่อไม้ค้อนสัมผัสหน้าใหญ่ต้องยกไม้ค้อนออกจากหน้าใหญ่เพื่อให้เสียงกังวาน
- เสียง “คร่า” ใช้ไม้ค้อนตีตรงกลางหน้าใหญ่ เมื่อไม้ค้อนสัมผัสหน้าใหญ่ต้องยกไม้ค้อนออกจากหน้าใหญ่เพื่อให้เสียงกังวาน
- เสียง “ไฟ” ใช้ไม้ค้อนตีตรงกลางหน้าใหญ่ เมื่อไม้ค้อนสัมผัสหน้าใหญ่ต้องยกไม้ค้อนออกจากหน้าใหญ่เพื่อให้เสียงกังวาน
- เสียง “ตืด” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตำแหน่งตรงกลางหน้าใหญ่ และกดนิ้วรวมแนบกับหน้าใหญ่เพื่อห้ามเสียงไม่ให้กังวาน
- เสียง “ห้วน” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตำแหน่งตรงกลางหน้าใหญ่ ต้องยกมือออกจากหน้าใหญ่เพื่อให้เสียงกังวาน
- เสียง “ตรง” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตำแหน่งตรงกลางหน้าใหญ่ และกดนิ้วรวมแนบกับหน้าใหญ่เพื่อห้ามเสียงไม่ให้กังวาน
- เสียง “ศพ” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตำแหน่งตรงกลางหน้าใหญ่ และกดนิ้วรวมแนบกับหน้าใหญ่เพื่อห้ามเสียงไม่ให้กังวาน
- เสียง “พริ้ง” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตรงกลางหน้าใหญ่และยกมือออกเพื่อให้เสียงกังวาน

2) กลุ่มเสียงกลองที่เกิดจากตีท้ายทนมี่ 7 เสียง ดังนี้

- เสียง “ปึง” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสหน้าใหญ่ ใช้ปลายนิ้วรวมมือขวาสัมผัสหน้าใหญ่

- เสียง “ตั้ง” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตรงกลางหน้ามือและกคนิ้วรวมแนบกับหน้ามือเพื่อห้ามเสียงไม่ให้กังวาน
- เสียง “หย่อง” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตรงกลางหน้ามือ ใช้ปลายนิ้วรวมมือขวาสัมผัสหน้าใหญ่
- เสียง “หีบ” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตรงกลางหน้ามือและกคนิ้วรวมแนบกับหน้ามือเพื่อห้ามเสียงไม่ให้กังวาน
- เสียง “ยก” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตรงกลางหน้ามือและกคนิ้วรวมแนบกับหน้ามือเพื่อห้ามเสียงไม่ให้กังวาน
- เสียง “ขึ้น” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตรงกลางหน้ามือ ใช้ปลายนิ้วรวมมือขวาสัมผัสหน้าใหญ่
- เสียง “ปับ” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตรงกลางหน้ามือและกคนิ้วรวมแนบกับหน้ามือเพื่อห้ามเสียงไม่ให้กังวาน

3.5.5 เสียงกลองทนขณะกาหลอตาหลวงคง

ขณะกาหลอมีเสียงกลองทนใช้ประโคมทั้งหมด 5 เสียง แบ่งได้ 3 กลุ่มเสียง ดังต่อไปนี้

- 1) กลุ่มเสียงกลองที่เกิดจากใช้มือขวาตีหน้าใหญ่ มี 3 เสียง ดังนี้
  - เสียง “ทัง” ใช้ไม้ค้อนตีตรงกลางหน้าใหญ่เมื่อไม้ค้อนสัมผัสหน้ามือต้องยกไม้ค้อนออกจากหน้าใหญ่เพื่อให้เสียงกังวาน
- 2) กลุ่มเสียงกลองที่เกิดจากตีท้ายทน มี 3 เสียง ดังนี้
  - เสียง “โจ้ง” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสตรงกลางหน้ามือ
  - เสียง “ทัง” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสหน้ามือใกล้ขอบกลอง
  - เสียง “ตั้ง” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมสัมผัสหน้ามือพร้อมกับใช้ปลายนิ้วสัมผัสหน้าใหญ่
- 3) กลุ่มเสียงกลองที่เกิดจากตีท้ายทนและหน้าใหญ่พร้อมกัน มี 1 เสียง ดังนี้
  - เสียง “กริบ” ใช้มือตีโดยให้นิ้วรวมของมือซ้ายกับมือขวาสัมผัสหน้ามือพร้อมกันโดยให้แนบกับหน้ามือ หรือใช้นิ้วรวมของมือซ้ายกับไม้ค้อนตีหน้าใหญ่พร้อมกันแล้วแนบกับหน้ามือ

จากการศึกษาเสียงกลองทนจากข้อมูลการตีทนทั้ง 5 คณะ มีเสียงที่ใช้ตีหน้าทน ประกอบ
ด้วย ดังต่อไปนี้

1. หน้าทน มีดังนี้

1.1 ใช้ไม้ค้อนตี มี 6 เสียง คือ ทัง ทัง แก็ก ตึง คร่า และไฟ

1.2 ใช้มือตี มี 6 เสียง คือ ตีด ผัด ห้วน ตรง ศพ และพริ้ง

2. ท้ายทน มี 12 เสียง คือ ฉัม ตึง ฉับ ปัง หย่อง หยิบ ยก ขึ้น ปีบ โจ้ง ทัง และตึง

3. หน้าทนกับท้ายทน มี 2 เสียง คือ พรึบและกรึบ

โดยมีข้อมูลแสดงเสียงกลองทน ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงเสียงกลองทน

ชื่อคณะ	หน้าทน		ท้ายทน	หน้าทนกับ ท้ายทน
	ใช้ไม้ค้อน	ใช้มือ		
โล๊ะยาว	ทั้ง	คืบ	ฉับ คืบ ฉับ	พริบ
นายนำณ วาโย	ทั้ง	คืบ	ฉับ คืบ ฉับ	พริบ
นายเจียน สาสุธรรม	ทั้ง แก๊ก	คืบ	ฉับ	---
นายชุมพัน ทองหอม	คืบ คร่า ไฟ	คืบ ห้วน ตรง ศพ พริ้ง	ปั้ง คืบ หย่อง หียบ ยก ขัน ป๊อบ	---
ตาหลวงคง	ทั้ง	---	โง้ง ทั้ง คืบ	กริบ
รวม	6	6	12	2
รวมทั้งหมด	26			